

ENSKILDA HÖGSKOLAN STOCKHOLM

EXAMENSARBETE

Avdelningen för mänskliga rättigheter och demokrati

Kandidatuppsats
HT 2021

**Enskilda Högskolan
Stockholm**

Kärnvapenavskräckning och rätten till liv

Hotar eller skyddar kärnvapenavskräckning rätten till liv

Författare: Beatrice Costelius

Handledare: Göran Gunner

Examinator: Linde Lindkvist

Enskilda Högskolan Stockholm

Sammanfattning

Uppsatsen analyserar om huruvida kärnvapenavskräckning hotar eller skyddar rätten till liv. Genom insamlade *pro-* och *contra-argument* skapas en diskussion kring kärnvapenavskräckning där centrala argument identifieras. Argumenten analyseras sedan i en argumentationsanalys samt slutsats utifrån ett rättighetsperspektiv med fokus på rätten till liv. Rätten till liv definieras utifrån General Comment No. 36 (2018) som berör artikel 6 rätten till liv inom den internationella konventionen om de medborgliga och politiska rättigheterna.

Nyckelord: Kärnvapen; Kärnvapenavskräckning; Rätten till liv; General Comment No. 36; Argumentationsanalys.

Title: Nuclear Deterrence and the Right to Life – is nuclear deterrence a threat or protection for the right to life.

Abstract

The essay analyses whether nuclear deterrence threatens or protects the right to life. By collecting *pro-* and *contra-arguments* it has been possible to create a discussion around nuclear deterrence as well as to identify key arguments within the two groups. The central arguments are then analyzed in an argumentation analysis and conclusion from a human rights perspective with focus on the right to life. The right to life is defined from the General Comment No. 36 (2018) on article 6 of the International Covenant on Civil and Political Rights, on the right to life.

Keywords: Nuclear weapons; Nuclear deterrence; the Right to Life; General Comment No. 36; Argumentation analysis.

Förkortningar

C: Contra-argument

FN: Förenta nationerna

ICCPR: International Covenant on Civil and Political Rights
(Internationella konventionen om de medborgliga och politiska rättigheterna).

ICAN: The International Campaign to Abolish Nuclear Weapons

NATO: North Atlantic Treaty Organization (Nordatlantiska fördragsorganisationen)

NPT: The Treaty on the Non-Proliferation of Nuclear Weapons (Icke-spridningsavtalet)

P: Pro-argument

TPNW: The Treaty on the Prohibition of nuclear Weapons (FN:s konvention om kärnvapenförbud)

Innehållsförteckning

1	Inledning.....	6
1.1	Problemformulering.....	8
1.2	Syfte och frågeställning	8
1.3	Material och metod	8
1.4	Avgränsningar	10
1.5	Disposition	11
1.6	Tidigare forskning	11
2	Teori	13
2.1	Teoridiskussion.....	14
3	Kärnvapens konsekvenser	16
4	Kärnvapenavskräckning	18
4.1	Pro - argument.....	18
4.2	Contra – argument	22
5	Argumentationsanalys.....	26
6	Slutsats	30
7	Bibliografi.....	31

1 Inledning

Kärnvapen har en kapacitet att med enbart en bomb kunna förstöra en hel stad och döda de flesta av stadens invånare.¹ Under en längre tid har det pågått internationella ansträngningar kring nedrustning och icke-spridning av kärnvapen. Två exempel på detta är de internationella avtalen Treaty on the Non-Proliferation of Nuclear Weapons (NPT)² och Treaty on the Prohibition of Nuclear Weapons (TPNW)³, dock finns det fortfarande ett flertal stater som innehar kärnvapen.⁴ Innehavandet av kärnvapen kan troligtvis vara ett uttryck för en världsordning som speglar en viss maktfördelning som i sin tur legitimerar innehavandet av kärnvapen för vissa stater.⁵ NPT är ett exempel vilket Nigel D. White presenterar i boken *Advanced Introduction to International Conflict and Security Law*, nämligen att själva överenskommelsen inom NPT var att stater som ägde kärnvapen skulle få behålla sin rätt till kärnvapen medan de stater som inte erhöll denna rätt gav upp att någonsin kunna besitta den. Enligt White var detta ett avsteg från principen kring jämlik suveränitet vilket resulterade i att utbytet mellan staterna var att kärnvapenstaterna lovade att gradvis nedrusta samtidigt som de stöttade en fredlig utveckling av kärnkraftsteknologi hos de stater som inte ägde några kärnvapen.⁶ Trots att NPTs innersta natur innebär att en handfull stater äger rätten till kärnvapen medan andra inte gör det är målet med NPT att det ska kunna, i det stora hela, bevara fred och säkerhet.⁷

Kärnvapen innehar en komplicerad dualism som består av två sidor av den kraftfulla förstörelsekapaciteten. En av komponenterna är de brutala konsekvenserna medan den andra är att förstörelsekapaciteten fungerar som avskräckning mot stater och deras ledare för att hindra dem från att gå in i krig eller konflikt.⁸ Tanken att kärnvapen ska användas är en frånvarande tanke och har genom årtionden kallats för otänkbart. Kärnvapen är en källa för en djuprotad

¹ The International Campaign to Abolish Nuclear Weapons. Immediate Effects. *The International Campaign to Abolish Nuclear Weapons*. https://www.icanw.org/catastrophic_harm_immediate_effects (Hämtad 2021-11-10)

² United Nations Office for Disarmament Affairs. Treaty on the Non-Proliferation of Nuclear Weapons (NPT). *United Nations*. <https://www.un.org/disarmament/wmd/nuclear/npt/> (Hämtad 2021-11-08)

³ United Nations Office for Disarmament Affairs. Treaty on the Prohibition of Nuclear Weapons. *United Nations*. <https://treaties.unoda.org/tpnw> (Hämtad 2021-11-08)

⁴ The International Campaign to Abolish Nuclear Weapons. The World's Nuclear Weapons. *The International Campaign to Abolish Nuclear Weapons*. https://www.icanw.org/nuclear_arsenals (Hämtad 2021-11-10)

⁵ Karlsson, Svante. *Internationella relationer och fredsforskning, centrala begrepp, frågeställningar och idéer*. Stockholm: Santérus Förlag, 2017, 400/401.

⁶ White, D. Nigel. *Advanced Introduction to International Conflict and Security Law*. Cheltenham: Edward Elgar Publishing Limited, 2014, 15.

⁷ White. *Advance Introduction to International Conflict and Security Law*, 17.

⁸ Walker, William. *A Perfect Menace – Nuclear Weapons and International Order*. New York: Routledge, 2012, 15.

ångest och fundersamhet men det är inte tillräckligt för att de ska avvecklas helt eftersom de anses vara nödvändiga då själva ångesten är en del av kärnvapens avskräckningsvärde.⁹ Officiellt finns det nio stater i världen som äger kärnvapen och tillsammans innehar de 13 080 kärnvapen.¹⁰ Se nedan.

Kärnvapenstat	Totalt innehav ¹¹
USA	5 550
Ryssland	6 255
Storbritannien	225
Frankrike	290
Kina	350
Indien	156
Pakistan	165
Israel	90
Nordkorea	[40-50] ¹²
Totalt	13 080

Kärnvapen anses vara nödvändiga på grund av, som nämnt ovan, att det har en kapacitet att avskräcka stater och ledare från att gå in i krig och konflikt. Det vill säga att kärnvapen omfattas av avskräckningsteorin. Denna teori fick sitt genombrott i USA under Kennedyadministrationen och det finns ett flertal skäl till att den har vunnit en omfattande spridning. Ett av dessa skäl är att teorin specifikt har skapat möjligheter för politiken att kunna utnyttja kärnvapen, som inte annars skulle ses som användbart, för att uppnå politiska mål.¹³ När det kommer till kärnvapenavskräckning är själva grundantagandet detsamma som för traditionell avskräckning, vilket innebär att en potentiell angripare kan avvärjas från att attackera en annans territorium. Angriparen hotas med storartad skada på sitt eget territorium som repressalier för att den ska avstå från konflikt, provokation eller krig.¹⁴ Avskräckningsvärdet i kärnvapen är högt och vapnet innebär även prestige för stater, vilket har

⁹ Wilson, Ward. *Five Myths About Nuclear Weapons*. New York: Houghton Mifflin Harcourt, 2013, 2.

¹⁰ The International Campaign to Abolish Nuclear Weapons. *The World's Nuclear Weapons. The International Campaign to Abolish Nuclear Weapons*. https://www.icanw.org/nuclear_arsenals (Hämtad 2021-11-10)

¹¹ Stockholm International Peace Research Institute. *Global nuclear arsenals grow as states continue to modernize – New SIPRI Yearbook out now*. Stockholm International Peace Research Institute. 2021. <https://www.sipri.org/media/press-release/2021/global-nuclear-arsenals-grow-states-continue-modernize-new-sipri-yearbook-out-now> (Hämtad 2021-11-24)

¹² “The figures for North Korea are SIPRI’s estimates of the number of warheads that North Korea could potentially build with the amount of fissile material it has produced. There is no publicly available evidence that North Korea has produced an operational nuclear warhead for delivery by an intercontinental-range ballistic missile, but it might have a small number of warheads for medium-range ballistic missiles. The figures for North Korea are highly uncertain and are not included in the global totals.” Stockholm International Peace Research Institute. *Global nuclear arsenals grow as states continue to modernize – New SIPRI Yearbook out now*. Stockholm International Peace Research Institute. 2021. <https://www.sipri.org/media/press-release/2021/global-nuclear-arsenals-grow-states-continue-modernize-new-sipri-yearbook-out-now> (Hämtad 2021-11-24)

¹³ Karlsson. *Internationella relationer och fredsforskning, centrala begrepp, frågeställningar och idéer*, 369.

¹⁴ *Ibid.*, 368.

varit en av anledningarna till att en stor del av de stater som besitter mycket makt har varit motvilliga till att överge kärnvapen helt och hållet.¹⁵

1.1 Problemformulering

De två motsägelsefulla sidorna av kärnvapen är orsaken till en stor och komplex diskussion. De fasansfulla konsekvenserna kan sägas vara anledningen till att kärnvapen bör nedrustas helt och hållet medan avskräckningsvärdet som vapnet innehar talar för att risken att de brutala konsekvenserna kommer att ske är mycket låg. Risken att kärnvapen skulle användas eller avfyras av misstag existerar dock eftersom kärnvapen faktiskt är en verklighet. Men om kärnvapen verkligen inte är till för att användas utan för att förhindra krig genom avskräckning kan det verka som att de skyddar mänskliga rättigheter, som rätten till liv, genom att exempelvis potentiella kränkningar av rättigheten inte skulle ske eftersom väpnade konflikter avvärs. Dock skulle troligtvis ett användande av kärnvapen i strid med avskräckningsteorin utgöra kränkningar av rätten till liv. Frågan som väcks är ifall kärnvapenavskräckning skyddar rätten till liv eller om teorin är instabil och utgör en alldeles för stor risk att rätten till liv kränks.

1.2 Syfte och frågeställning

Syftet med uppsatsen är att analysera texter för att identifiera och inhämta resonemang och argument som rör kärnvapenavskräckning för att i en argumentationsanalys svara på frågeställningen:

Hotar eller skyddar kärnvapenavskräckning rätten till liv?

1.3 Material och metod

Arbetets gång började med att formulera och identifiera problemformuleringen för att sedan utföra en översiktlig sökning på internet efter organisationer som arbetar för nedrustning av kärnvapen men även teoretiker som för argument antingen för eller emot kärnvapenavskräckning. Specifikt empiriskt textmaterial eftersöktes i bibliotekskatalogen Libris,¹⁶ samt hos organisationer som Svenska läkare mot kärnvapen och The International

¹⁵ Walker. *A Perfect Menace – Nuclear Weapons and International Order*, 5.

¹⁶ Widén, Pär. Kvalitativ textanalys. I *Handbok i kvalitativ analys*. 2. uppl. Andreas Fejes och Robert Thornberg, (red.), 176-192. Stockholm: Liber, 2015, 186.

Campaign to Abolish Nuclear Weapons (ICAN) då de arbetar med nedrustning av kärnvapen. Vidare eftersöktes även officiella dokument från FN kring kärnvapen och rätten till liv.

För att kunna samla in specifikt material på ett systematiskt sätt användes nyckelorden:¹⁷ kärnvapen, kärnvapenavskräckning, avskräckning, mänskliga rättigheter och rätten till liv. I kombination med detta sökande användes även kedjesökning som innebär att söka upp de källor som anges i en källa som redan valts ut för att på det sättet hitta mer material som är relaterat till det redan utvalda materialet.¹⁸

Metoderna som används i uppsatsen är kvalitativ textanalys och argumentationsanalys. Den kvalitativa textanalysen användes för att samla in och analysera material. En kvalitativ textanalys innebär att använda texter som utgångspunkt för att kunna analysera ett specifikt fenomen.¹⁹ Genom att välja ut texter och böcker som handlade om uppsatsen ämne, exempelvis boken *The Spread of Nuclear Weapons, an Enduring Debate*²⁰, var det möjligt att generera kunskap utifrån det avgränsade undersökningsproblemet.²¹ När texterna och dokumenten analyserades användes den tredje dimensionen av en kvalitativ textanalys vilket innebar att texterna och dokumenten analyserades för att skapa en större förståelse och kunskap kring ämnet kärnvapenavskräckning.²²

För att analysera argument och resonemang som valts ut för kunna komma fram till en slutsats och svara på frågeställningen används argumentationsanalys. Argumentationsanalys är en analysteknik som används för att kunna analysera argument inom en debatt i ett visst ämne på ett systematiskt tillvägagångssätt.²³ I en argumentationsanalys är det fullt möjligt för forskaren eller författaren att själv föra samman olika argument från olika texter som behandlar en och samma fråga för att skapa en diskussion.²⁴ Vidare innebär argumentationsanalys att titta närmare på resonemang och argument för att analysera dess *beviskraft* genom argumentens *relevans* och *hållbarhet*.²⁵

¹⁷ Widén. *Kvalitativ textanalys*, 187.

¹⁸ Umeå universitet. Hitta tidigare forskning till litteraturoversikt. *Umeå universitet* <https://www.umu.se/bibliotek/soka-skriva-studera/informationssokning-och-kallkritik/hitta-tidigare-forskning-till-litteraturoversikt/> (Hämtad 2021-11-10)

¹⁹ Widén. *Kvalitativ textanalys*, 176.

²⁰ Sagan, D. Scott och Waltz, N. Kenneth. *The Spread of Nuclear Weapons - an Enduring Debate*. 3. uppl. New York: W.W. Norton & Company, 2013.

²¹ Ibid., 178.

²² Ibid., 178.

²³ Beckman, Ludvig. *Grundbok i idéanalys*. Stockholm: Santérus Förlag, 2005, 38.

²⁴ Beckman. *Grundbok i idéanalys*, 40.

²⁵ Björnsson, Gunnar, Kihlbom, Ulrik och Ullholm Anders. *Argumentationsanalys – färdigheter för kritiskt tänkande*. 2. uppl. Stockholm: Natur & Kultur, 2009, 12.

För kunna identifiera ett bra argument i en argumentationsanalys krävs det att *beviskraften* är hög. Begreppet *beviskraft* består av två argument som kallas för *pro-* och *contra-argument*. Definitionen av ett *pro-argument* är att det är ett argument som är avsett att göra det rimligt att acceptera ett påstående. I uppsatsen utgör frågeställningen påståendet. *Pro-argumentet* får högre *beviskraft* ju starkare skäl det finns att ett påstående ska kunna accepteras.²⁶ Ett *contra-argument* är avsett för skapa skäl som gör det möjligt att förkasta tidigare *pro-argument*, ju starkare skälen är desto starkare är *contra-argumentet*. *Contra-argument* får högre *beviskraft* ju större skäl det ger för att inte acceptera ett påstående.²⁷ *Hållbarheten* är viktigt i en argumentationsanalys i och med att ett arguments *beviskraft* beror på *hållbarheten* men även *relevansen*. Ett påstående är mer *hållbart* desto mer tilltro som kan fästas vid det och om denna *hållbarhet* saknas, saknas även *beviskraft*.²⁸ *Relevansen* i argument skiljer sig från *hållbarheten* genom att argument alltid har en grad av *relevans* i relationen till ett påstående oavsett om det argumenterar för eller emot. Med andra ord, ett argument kan ha hög *relevans* i relation till ett påstående men låg *relevans* i relation till ett annat.²⁹ En viktig aspekt är att det är möjligt att acceptera ett påstående enbart med stöd av att det verkar vara rimligt.³⁰ När de insamlade argumenten och resonemangen från texterna sorterades var det möjligt att identifiera likheter mellan dem och presentera som *pro-* och *contra-argument* för att sedan sammanfatta dem.

1.4 Avgränsningar

Materialet som behandlar ämnet kärnvapen och avskräckning är omfattande. I kombination med tids- och utrymmesbegränsningar krävdes stora avgränsningar. Dessa avgränsningar gjordes genom att begränsa sökningen av material till generellt material och inte material som enbart rör specifika länder. Denna begränsning motiveras med att uppsatsen berör kärnvapenavskräckning som inte är isolerat till ett specifikt land i och med att samtliga länder som innehar kärnvapen eller kan komma att inneha kärnvapen kan använda sig av kärnvapenavskräckning.

I sökandet av material på internet avgränsades sökningarna till sidor med hög källförlitlighet och som hade information kring kärnvapen och kärnvapenavskräckning.

²⁶ Björnsson, Kihlbom och Ullholm. *Argumentationsanalys – färdigheter för kritiskt tänkande*, 22.

²⁷ *Ibid.*, 23.

²⁸ *Ibid.*, 24.

²⁹ *Ibid.*, 36.

³⁰ *Ibid.*, 33.

Kärnvapenavskräckningen som diskuterats i uppsatsen handlar om staters användande av kärnvapenavskräckning som strategi, inte icke-statliga grupper.

Den teoretiska utgångspunkten är General Comment No. 36 (2018) on article 6 of the International Covenant on Civil and Political Rights (CCPR), on the right to life. Rätten till liv är en rättighet som benämns i ett flertal konventioner och dokument. I denna uppsats gjordes valet att enbart utgå från artikel 6 från ICCPR. Vidare valdes delar bort, exempelvis delar som berör dödsstraff och abort i och med en låg relevans för uppsatsens syfte.

1.5 Disposition

Efter inledningskapitlet har uppsatsen delas in i fem kapitel. Kapitel 2 redogör för uppsatsen teoretiska utgångspunkt. Kapitel 3 redogör och beskriver olika kärnvapen och dess eventuella konsekvenser vid användande. Kapitel 4 presenterar kärnvapenavskräckning och *pro-* och *contra-argument*. I kapitel 5 förs argumentationsanalysen och till sist presenteras slutsatserna i kapitel 6.

1.6 Tidigare forskning

Tidigare forskning och litteratur kring kärnvapenavskräckning består av två tydliga läger. En del teoretiker menar att kärnvapenavskräckning fungerar som något positivt för den internationella säkerheten, medan andra menar att det är en livsfarlig strategi som inte går att förlita sig på då den utgör fara för mänskligt liv.

En teoretiker som anser att kärnvapenavskräckning är något positivt är Kenneth N. Waltz, professor i statsvetenskap. I boken *The Spread of Nuclear Weapons, an Enduring Debate* argumenterar Waltz för att stater inte är benägna att använda kärnvapen på grund av de stora kostnaderna. Vilket gör att kärnvapenavskräckning fungerar för att krig ska minska markant mellan stater.³¹ Waltz hävdar även att ett totalt avskaffande av kärnvapen i världen skulle få stora konsekvenser samt att en sådan aktion i form av ett förbud enbart skulle göra världen tillräckligt säker för ett tredje världskrig.³²

Nationalekonomen och sociologen Svante Karlsson är en av dem som argumenterar mot kärnvapen och kärnvapenavskräckning. I boken *Internationella relationer och fredsforskning*,

³¹ Waltz, N. Kenneth. More May Be Better. I *The Spread of Nuclear Weapons, an Enduring Debate*. 3. uppl. Scott D. Sagan och Kenneth N. Waltz (red.), 3-40. New York: W.W. Norton & Company, 2013, 7.

³² Waltz. *More May Be Better*, 221.

centrala begrepp, frågeställningar och idéer argumenterar Karlsson för att kärnvapen aldrig skulle kunna vara fredliga. Samt att själva syftet med vapen är att kunna genomföra krig ifall kärnvapenavskräckningen misslyckas.³³ Karlsson dementerar argumenten som menar att kärnvapenavskräckning har fungerat under en lång tid då han anser att det är kontrafaktiska argument.³⁴

I artikeln *Nuclear Deterrence Destabilized* drar Maria Rost Rublee slutsatsen att det är farligt att förlita sig på kärnvapenavskräckning utan att ställa frågor. Rost Rublee menar att de som anser att kärnvapenavskräckning kan uppehållas genom transparens och diplomati inte har i åtanke att de ofta är de första principerna som överges när kriser uppstår. Oavsett om det är önskvärt för kärnvapenavskräckning att kvarhållas är beviset att det har blivit destabiliserat och att ett fortsatt förlitande på avskräckningen kan resultera i att kärnvapen används för första gången på 70 år.³⁵

³³ Karlsson. *Internationella relationer och fredsforskning, centrala begrepp, frågeställningar och idéer*, 362.

³⁴ *Ibid.*, 369/370.

³⁵ Rost Rublee, Maria. Nuclear Deterrence Destabilized. I *Perspectives on Nuclear Deterrence in the 21st Century*, Beyza Unal, Yasmin Afina och Patricia Lewis (red.), 14-18. London: The Royal Institute of International Affairs Chatham House, 2020, 18. <https://www.chathamhouse.org/sites/default/files/2020-04-20-nuclear-deterrence-unal-et-al.pdf> (Hämtad 2021-11-28)

2 Teori

Det teoretiska perspektivet som används i uppsatsen är rättighetsperspektivet med fokus på rätten till liv. Definitionen av rätten till liv kommer att utgå från FN:s dokument General Comment No. 36 (2018) on article 6 of the International Covenant on Civil and Political Rights, on the right to life. (Hädanefter benämnd som General Comment No. 36). Nedan redogörs för perspektivet närmare utifrån General Comment No. 36.

Rätten till liv är en av de mest värdefulla rättigheterna som finns då livet finns inneboende i varje enskild människa. Det är en av de mest fundamentala rättigheterna som därav måste skyddas markant eftersom att inneha ett liv är en förutsättning för individer att kunna åtnjuta samtliga rättigheter. Rätten till liv är dessutom en viktig rättighet för hela samhällen.³⁶ En viktig aspekt av rätten till liv är att den ska tolkas brett samt att den innebär ett flertal aspekter. Enligt rätten till liv ska individer befrias från att utsättas för handlingar och försummelser som är menade eller väntade att orsaka en onaturlig eller förtidig död. Rättigheten innebär även att varje individ ska kunna åtnjuta ett liv i värdighet och att det ska garanteras att gälla för samtliga människor utan att någon som helst åtskillnad mellan dem.³⁷ Dock är rätten till liv inte en absolut rättighet utan det är med fokus på godtyckligt rättigheten skall läsas.³⁸

Ett berövande av ett liv innebär en medveten eller förutsägbar handling som skulle kunna förhindras men som leder till skada som resulterar i död.³⁹ Stater innehar skyldigheter att respektera rätten till liv och att avstå från att delta i handlingar eller uppförande som kan resultera i att liv godtyckligt tas ifrån människor.⁴⁰ Godtyckligt innebär att det sker ett berövande av ett liv som strider mot internationell rätt eller nationell lag. Uppfattningen av godtycke ska inte liknas med olagligt fullt ut utan det måste tolkas brett för att inkludera samtliga element av olämplighet, orättvisa och vederbörlig rättsprocess. Vidare genom delar av rimlighet, nödvändighet och proportionalitet.⁴¹

³⁶ Humans Rights Committee, CCPR/C/GC/36 General comment No. 36 (2018) on article 6 of the International Covenant on Civil and Political Rights, on the right to life. Advanced unedited version. *Humans Rights Committee*, 30 October 2018. s 1, paragraph 2.

³⁷ General comment No. 36 (2018) on article 6 of the International Covenant on Civil and Political Rights, on the right to life. Advance unedited version. 2, paragraf 10.

³⁸ *Ibid.*, 1, paragraf 3.

³⁹ *Ibid.*, 2, paragraf 6.

⁴⁰ *Ibid.*, 2, paragraf 7.

⁴¹ *Ibid.*, 3, paragraf 12.

Stater har även skyldigheter enligt rätten till liv att skydda individer från att mista livet till följd av andra staters ageranden som ligger inom deras jurisdiktion. Det krävs av staterna att de ska anta rimliga lagstiftande åtagande för att försäkra att aktiviteter som sker inom hela eller delar av deras territorium eller på andra delar inom deras jurisdiktion, är i enlighet med rätten till liv, för att skydda individers rätt till liv från sådant som kan komma att påverka även dem som befinner sig utanför statens territorium.⁴²

En annan aspekt för att skydda rätten till liv som är av stor vikt är att stater ska anstränga sig för att stärka den internationella freden och säkerheten. Med anledning av att krig och andra våldshandlingar är något som resulterar i att tusentals människor mister sitt liv varje år.⁴³ Ifall statsparter till ICCPR inte vidtar åtgärder för att på ett fredligt sätt komma överens när internationella dispyter uppkommer kan stater misslyckas med deras positiva skyldighet att försäkra att rätten till liv skyddas.⁴⁴ General Comment No. 36 fastställer att hotet eller användandet av kärnvapen är oförenligt med rätten till liv i och med att de utgör en stor risk att orsaka katastrofala skador på mänskligt liv, dessutom kan användandet utgöra ett brott under internationell lag. General Comment No. 36 uppmanar stater att nedrusta och att inte utveckla kärnvapen.⁴⁵

2.1 Teoridiskussion

Som nämnt fastställer General Comment No. 36 att hotet om kärnvapen och kärnvapenanvändning är oförenlig med rätten till liv. I och med att det kan ses som ett givet svar på uppsatsens frågeställning presenteras därför en diskussion kring valet av General Comment No. 36 som teori trots aspekten att de menar att kärnvapen är oförenlig med rätten till liv.

Kärnvapenavskräckning är en komplex diskussion som kommer att visas nedan. För att kunna föra den komplexa diskussionen kring kärnvapenavskräckning och rätten till liv var valet av General Comment No. 36 ett rimligt val för att kunna få med samtliga aspekter av hur rätten till liv skall tolkas. Trots att kärnvapen fastställs vara oförenlig med rätten till liv nämns inte kärnvapenavskräckning som teori specifikt i General Comment No. 36.

⁴² Ibid., 5, paragraf 23.

⁴³ Ibid., 16, paragraf 69.

⁴⁴ Ibid., 16, paragraf 70.

⁴⁵ Ibid., 16, paragraf 66.

Dessutom ställde sig USA, som är en kärnvapenmakt, kritiskt mot det som General Comment No. 36 hävdar kring att kärnvapen är oförenlig med rätten till liv. USA argumenterade för i sina observerande kommentarer att kommittéen som stiftade General Comment No. 36 inte kan presentera något lagligt stöd för sina, som USA kallar det, spekulationer kring att kärnvapen är oförenlig med rätten till liv, utan det är något som ligger bortom kommittéens mandat under ICCPR. USA framförde även att frågan angående legaliteten kring hotet eller användandet av kärnvapen eller andra massförstörelsevapen tillhör skyddet av krigsoffer under en väpnad konflikt och är därav är täckt av internationell humanitär rätt.⁴⁶

I och med att General Comment No. 36 är ett förtydligande av skyldigheter samt att exempelvis USA ställer sig starkt emot att kärnvapen är oförenlig med rätten till liv finns det anledningar till en fortsatt diskussion kring rätten till liv, kärnvapen och kärnvapenavskräckning. Rätten till liv är som nämnt ovan en fundamental rättighet som skall skyddas därför är det värdefullt att använda teorin kring rätten till utifrån General Comment No. 36 i uppsatsens diskussion för att kunna utgå från samtliga aspekter av rätten till liv.

⁴⁶ United Nations Human Rights Office of the High Commissioner. *Observations of the United States of America On the Human Rights Committee's Draft General Comment No. 36 On Article 6 - Right to Life*. 2017, 8-9. <https://www.ohchr.org/en/hrbodies/ccpr/pages/gc36-article6righttolife.aspx>. (Hämtad 2021-12-09)

3 Kärnvapens konsekvenser

Kärnvapen har en enorm kapacitet att förgöra och förstöra. Nedan följer en tabell med specifika kärnvapens uppskattningsvisa konsekvenser vid explosion nära marken med Stockholm Centralstation som mål.

Kärnvapen	Dödsfall	Skadade	Innehav ⁴⁷
Dong Feng – 5	586,440	630,750	Kina
Topol (SS-25)	278,270	503,810	Ryssland
W-76	91,990	256,370	USA, UK
Namn saknas ⁴⁸	113,320	303,210	Nordkorea
Namn saknas ⁴⁹	63,480	173,700	Pakistan
Namn saknas ⁵⁰	72,480	202,680	Indien
TN 80/81	167,500	393,460	Frankrike

De högsta dödsantalen och skadorna som kommer till följd av en kärnvapenexplosion kommer från tryckvågen och värmestrålningen vilket inte skiljer sig markant från andra sorters bomber. Den stora skillnaden är omfattningen av effekterna samt att kärnvapen ger ifrån sig en radioaktiv strålning som skapar långvariga och omfattande skador.⁵¹ Värmestrålningen från kärnvapen har en extrem hög temperatur som gör att allt inom ett visst område från explosionen förångas. Hela människokroppar kan förångas och dunsta bort medan människor som befinner sig längre bort från explosions platsen drabbas av brännskador.⁵² Efter värmevågen kommer tryckvågen och det är den som har en kraft att slå sönder hus och krossa människor inom flera kilometers avstånd. Förutom de direkta skadorna av tryckvågen skapar den indirekta skador

⁴⁷ Wellerstein, Alex. NUKEMAP. <https://nuclearsecrecy.com/nukemap/> (Hämtad 2021-11-08)

⁴⁸ Siffor baserade på kärnvapnet Nordkorea testade 2017. Wellerstein, Alex. NUKEMAP. <https://nuclearsecrecy.com/nukemap/> (Hämtad 2021-11-08)

⁴⁹ Siffor baserade på Pakistans största testade kärnvapen. Wellerstein, Alex. NUKEMAP. <https://nuclearsecrecy.com/nukemap/> (Hämtad 2021-11-08)

⁵⁰ Siffor baserade på Indiens största testade kärnvapen. Wellerstein, Alex. NUKEMAP. <https://nuclearsecrecy.com/nukemap/> (Hämtad 2021-11-08)

⁵¹ Svenska läkare mot kärnvapen. Kärnvapen medicinska konsekvenser. *Svenska läkare mot kärnvapen*. <https://slmk.org/om-karnvapen/karnvapens-medicinska-konsekvenser/> (Hämtad 2021-11-10)

⁵² Ibid.

som fallskador, krosskador och skador orsakade av flygande material. Den radioaktivitet som kärnvapen producerar vid en explosion är så stor att den kan döda omedelbart eller under en längre tid genom att orsaka både strålsjuka och cancer. Strålningen drabbar främst blodbildning och infektionsförsvaret hos människor.⁵³ Utöver de tusentals liv som skulle gå förlorade samt de omfattande skadorna skulle en kärnvapen explosion försvåra räddningsarbetet. En av anledningarna är att många läkare och annan sjukvårdspersonal skulle kunna vara bland de som mister livet i explosionen. Ett exempel är när atombomben Little Boy detonerade över Hiroshima. Bomben orsakade att 270 av 300 läkare och 1654 av 1780 sjuksköterskor omkom. Dessutom var nästan hela Hiroshimas sjukvårdsanläggningar förstörda vilket försvårade räddningsarbetet ytterligare.⁵⁴

Klimatpåverkan som kärnvapen skulle kunna skapa vid explosion skulle påverka både jordens befolkning och djurlivet, framför allt genom bränderna till följd av värmestrålningen. Bränderna kan flyta samman och bilda eldstormar vilket i sin tur avger enorma mängder med aska och rök. Askan och röken kan sedan bilda ett rökskikt i atmosfären vilket kan finnas kvar i flera år, röskiktet hindrar solinstrålningen som minskar nederbörden samt sänker temperaturen på jorden. Det som bildas är ett fenomen benämnt atomvinter. Atomvintern skulle ha så stora effekter att skördar och livsmedelsproduktion skulle minska vilket skulle kunna resultera i stora svältkatastrofer. Ett eventuellt kärnvapenkrig skulle även förorena stora delar av vattensystemet i det angripna området till följd av de radioaktiva nedfallet. Vatten skulle bli livsfarligt att dricka.⁵⁵ Utan vatten skulle det bli svårt för många människor att överleva. Behovet skulle kunna vara svårt för globala humanitära insatser att bemöta.⁵⁶

År 2006 rapporterade Weapons of Mass Destruction Commission att effekterna efter en kärnvapenexplosion i vissa fall kan finnas kvar i människors kroppar samt i miljön.⁵⁷ Ett exempel är när Sovjetunionen provsprängde kärnvapen över Novaja Zemlja i norra ishavet 1961. Provsprängningen ledde till en global miljöpåverkan i och en markant ökning av radioaktivt ämne i modersmjölken hos kvinnor boende ovanför polcirkeln.⁵⁸

⁵³ Ibid.

⁵⁴ Ibid.

⁵⁵ Svenska läkare mot kärnvapen. Effekter på klimat och miljö. *Svenska läkare mot kärnvapen*. <https://slmk.org/om-karnvapen/effekter-pa-klimat-och-miljo/> (Hämtad 2021-11-10)

⁵⁶ Bagshaw Simon. Population Displacement – Displacement in the Aftermath of Nuclear Weapon Detonation Events. *I ILPI-UNIDIR Vienna Conference Series*. John Borrie, Tim Caughley och Torbjörn Graff Hugo (red.). Vienna: The International Law and Policy Institute and the United Nations Institute for Disarmament Research, 2014, 1.

⁵⁷ Weapons of Mass Destruction Commission, final report, *Weapons of Terror: Freeing the World of nuclear, Biological and Chemical Arms*, Stockholm, 2006, 22.

⁵⁸ Karlsson. *Internationella relationer och fredsforskning, centrala begrepp, frågeställningar och idéer*, 361.

4 Kärnvapenavskräckning

Kärnvapenavskräckning är ett sätt för stater att komma in under skinnet på sin motståndare, tanken är att den ska få ledare att kalkylera vilka kostnader som ett eventuellt krig eller en konflikt skulle föra med sig och väga det mot fördelarna. Avskräckningen går ut på att visa för beslutsfattare att kostnaderna är mycket större än fördelarna. Motståndarna ska påminnas om de många dödsfall som kan orsakas och hur stor förstörelsen kommer att vara vilket i sin tur leder till, om avskräckningen lyckas, att motståndare beslutar att avstå från en aggressiv attack då kostnaderna är för omfattande.⁵⁹ Kärnvapenavskräckning verkar med andra ord som ett storskaligt hot för att övertyga en annan part att avstå handlingar.⁶⁰ För att kärnvapenavskräckning ska vara effektiv måste staters innehav av kärnvapen verka som att det är kraftfulla nog att överleva en attack men även stora nog att kunna utföra en attack.⁶¹

4.1 Pro - argument

P1 - Kärnvapenavskräckning skapar säkerhet.

William Walker skriver att kärnvapen gör det möjligt för stater att uppnå ett gott tillstånd i och med att de förhindrar att stater går in i krig.⁶² Enligt en del realister är kärnvapenrustning ett förutsägbart tillstånd till följd av det anarkistiska statssystemet. Det är en oundviklig konsekvens av ett säkerhetsdilemma och av staters önskan om en balanserad makt där tvång och attacker kan undvikas.⁶³ Kenneth N. Waltz menar att den allra viktigaste faktorn som stater har i ett anarkistiskt statssystem är att skydda sig själva genom att både underhålla och bygga upp sin säkerhet.⁶⁴ Dock är inte stater benägna att utföra stora risker enbart för mindre vinningar, vilket Waltz menar med att närvarandet av kärnvapen gör att stater blir mer försiktiga. Eftersom stater kan använda sig av avskräckningsstrategin blir det onödigt för dem att kriga för att öka sin säkerhet vilket gör att risken för krig minskar markant.⁶⁵ Vidare är en viktig aspekt för säkerheten att kärnvapen aldrig används när två eller fler stater har innehaft kärnvapen.⁶⁶

⁵⁹ Wilson, *Ward. Five Myths About Nuclear Weapons*, 67.

⁶⁰ Quackenbush, L. Stephen. *Understanding General Deterrence – Theory and Application*. New York: Palgrave Macmillan, 2011, 2.

⁶¹ Waltz. *More May Be Better*, 20.

⁶² Walker. *A Perfect Menace – Nuclear Weapons and International Order* 15.

⁶³ *Ibid.*, 4.

⁶⁴ Waltz. *More May Be Better*, 4/5.

⁶⁵ *Ibid.*, 7.

⁶⁶ *Ibid.*, 15.

Det är den psykologiska rädslan som gör att kärnvapenavskräckningen skapar en makt som stormakterna kan förlita sig på när det kommer till deras nationella säkerhet.⁶⁷ Denna psykologiska effekt som kärnvapen innehar är viktigare än den förgörande kapaciteten och har blivit en fundamental del inom internationella relationer. Den psykologiska makten är central till hur världen är ordnad efter som de ledande nationerna i världen – USA, Kina och Ryssland – förlitar sig på kärnvapenavskräckning för sin säkerhet. Dessutom förlitar sig många länder, exempelvis Japan, Sydkorea och ett flertal länder i Europa, på sina allierade som innehar kärnvapen genom en så kallad förlängd kärnvapenavskräckning för att de ska få ett bättre säkerhetsskydd.⁶⁸ Ett exempel på en kärnvapenallians är NATO som fastställer att kärnvapen är en av kärnkomponenterna i deras allmänna förmågor för avskräckning och försvar, jämte konventionell och missil försvarsstyrkor. NATO uttrycker att så länge kärnvapen existerar kommer NATO kvarstå som en kärnvapensallians för säkerheten.⁶⁹

P2 - Kärnvapens stora konsekvenser gör att kärnvapenavskräckningen fungerar eftersom ingen vill drabbas av konsekvenserna

De globala konsekvenserna av ett kärnvapenkrig är välkända trots att ingen vet vad som egentligen skulle ske vid ett fullskaligt kärnvapenkrig och det är med den kunskapen som ett första användande av kärnvapen förhindras.⁷⁰ Det är inte trovärdigt, enligt Waltz, att stater medvetet skulle gå in i konflikter och krig med vetskapen om dessa katastrofala konsekvenser, chansen att det skulle ske är mycket liten.⁷¹ Kärnvapenavskräckning skapar en egen trovärdighet i och med att samtliga parter skulle drabbas av de brutala konsekvenserna vilket i sin tur resulterar i avhållsamhet då ingen vill riskera att kärnvapen används mot dem själva.⁷² Det finns dessutom ingen garanti för att en kärnvapenexplosions effekter, till exempel spridningen av radioaktivt ämne, kan isoleras till territoriet där målet existerar. Det för med sig risken att intelligande stater som kan vara neutrala eller allierade stater med staten som utför bombningen drabbas och faller offer för attacken.⁷³ Vilket kan vara en del av att kärnvapenavskräckning fungerar då stater skulle avstå från att använda kärnvapen för att de inte vill skada eller förlora sina allierade.

⁶⁷ Wilson. *Five Myths About Nuclear Weapons*, 22.

⁶⁸ Ibid., 22

⁶⁹ North Atlantic Treaty Organization. NATO's nuclear deterrence policy and forces. *North Atlantic Treaty Organization*. 2021. https://www.nato.int/cps/en/natohq/topics_50068.htm (Hämtad 2021-11-08)

⁷⁰ Waltz. *More May Be Better*, 15.

⁷¹ Ibid., 40.

⁷² Waltz. *More May Be Better*, 26.

⁷³ Paul, T. V. *The Tradition of Non-Use of Nuclear Weapons*. California: Stanford University Press, 2009. 25.

P3 - Kärnvapenavskräckning har varit anledningen till en långvarig fred och skapar en stabil värld

Historikern John Lewis Gaddis förde argument för att kärnvapenavskräckning fungerar med anledningen av att inget större våldsamt krig ägde rum mellan USA och Sovjetunionen mellan 1945 och 1986, det vill säga under 41 år. Gaddis menade att det inte finns någon annan förklaring kring varför ett våldsamt krig uteblev förutom kärnvapen vilket bevisar att kärnvapenavskräckning fungerar. Med andra ord kan den så kallade långa freden förklaras med kärnvapenavskräckning. Värt att nämna är att sedan Gaddis publicerade dessa argument har den långa freden mellan stormakter varit närvarande i 76 år.⁷⁴ Kärnvapenstaterna själva har argumenterat för att de kärnvapen de innehar enbart är till för en ömsesidig avskräckning och inte till för att användas mot stater som inte innehar kärnvapen.⁷⁵ Även Waltz argumenterar för att kärnvapenavskräckning har förskjutit krig mellan världens stormakter genom de många åren sedan kalla kriget och framåt med faktumet att sedan andra världskriget har inga kärnvapenstater slagits emot varandra.⁷⁶ Att argumentera för att kärnvapen ska elimineras är att argumentera för att orsaken till den långa freden ska försvinna. Under eran med kärnvapen har fred varit närvarande för dem som innehar kärnvapen samt för de som kan njuta av deras säkerhet, både direkt och förlängt.⁷⁷

Stephen Quackenbush skriver kring strukturell avskräckningsteori som argumenterar för att en viss balans mellan makter bringar fred. Det vill säga om två stater är jämlika i makt kommer båda staterna att bli avskräckta av varandra eftersom ingen av dessa kommer ha möjlighet att kunna vinna över den andra. Vilket leder till att den strukturella avskräckningsteorin argumenterar för att kärnvapenavskräckning i sin natur är stabil och underhåller freden.⁷⁸ De största chanserna att fred bevaras är om stater kan uppnå deras viktigaste mål utan att använda väpnade styrkor. Genom att stater bygger upp styrkor som är så starka att ingen annan stat skulle försöka förstöra dem skapas ett lugnt internationellt liv vilket Waltz kallar för ett försvarsideal. När en part avskräcks till passivitet kommer lugnet att behållas.

Kärnvapenavskräckning sker inte enbart genom förmågan stater innehar att försvara sig utan genom den förmåga de besitter att bestraffa.⁷⁹ Ett exempel kring att kärnvapenavskräckning

⁷⁴ Wilson. *Five Myths About Nuclear Weapons*, 88.

⁷⁵ Paul. *The Tradition of Non-Use of Nuclear Weapons*, 29.

⁷⁶ Sagan, D. Scott och Waltz, N. Kenneth. Is Nuclear Zero the Best Option? I *The Spread of Nuclear Weapons, an Enduring Debate*. 3. uppl. Scott D. Sagan och Kenneth N. Waltz (red.), 215-228. New York: W.W. Norton & Company, 2013, 220.

⁷⁷ Sagan och Waltz. *Is Nuclear Zero the Best Option?* 221.

⁷⁸ Quackenbush. *Understanding General Deterrence – Theory and Application*, 6.

⁷⁹ Waltz. *More May Be Better*, 5.

fungerar bättre än ett konventionellt försvar med avskräckningsstrategi är att det historiskt sätt inte har visats sig vara effektivt mot USA vilket gör att det enda logiska som gör att USA avstår från att tvinga sin vilja på andra nationer är kärnvapen, menar Waltz.⁸⁰

P4 - Ledare är rationella och vill skydda statens och sitt eget rykte samt image, vilket gör att de avstår från att använda vapen som kärnvapen, det vill säga själv-avskräckning

Oavsett om stater har irrationella eller onda ledare eller hur instabil regeringen är inom ett land skulle de inte utföra kärnvapenattacker på andra länder.⁸¹ T.V. Paul menar att argumenten kring de fysiska karaktärerna av kärnvapen enbart kan föra diskussionen upp till en viss gräns. Om kärnvapens karaktär var tillräcklig för att förklara ett icke-användandet av dem så skulle deras användande aldrig vara begrundande. Utan det är lika viktigt att de icke-materiella faktorerna tas med i åtanke när en förklaring kring icke-användningen av kärnvapen diskuteras.⁸² En sådan aspekt som är icke-materiell är ryktet hos stater samt ledare. Paul argumenterar för att kärnvapens unika karaktär och omfattande konsekvenser kan leda till att staters och ledares rykte tar stor skada vid en användning av vapnet. Ledare tenderar inte enbart till att ta hänsyn till de materiella kostnaderna vid specifika militära aktioner utan de är även benägna att oroa sig över kostnaderna som kan drabba deras nations rykte och image samt ledarna själva. En eventuell ledare som skulle beordra användandet av ett kärnvapen skulle kunna drabbas av stora konsekvenser på hög bekostnad av deras rykte. Vilket kan resultera i att allierade drar tillbaka sitt stöd om kärnvapen används i aggression.⁸³ Kärnvapenavskräckningen fungerar därför inte enbart gentemot stater eller mellan stater utan det kan även fungera gentemot ledare och beslutsfattare som själv-avskräckning. De som fattar besluten blir avskräckta att använda kärnvapen för rädslan för att deras rykte, makt och inflytande skulle kunna drabbas negativt.⁸⁴

⁸⁰ Ibid., 221.

⁸¹ Ibid., 224.

⁸² Paul. *The Tradition of Non-Use of Nuclear Weapons*, 25.

⁸³ Ibid., 25.

⁸⁴ Ibid., 27.

4.2 Contra – argument

C1 - Kärnvapenavskräckning är en osäker teori och skapar instabilitet

Inom kärnvapenavskräckning finns det två komponenter vilket innebär avisande och vedergällning där avisande främst grundar sig på politiska medel medan vedergällning grundar sig på de militära medlen. Till avskräckningens politiska sida räknas att den kan användas för att kunna uppnå vissa politiska mål. Den militära sidan innehar mer den klassiska militära logiken som innebär att den ena sidan måste ha tillgång till alla alternativ som motståndare har. Själva syftet är att kunna utkämpa ett krig i fall avskräckningen misslyckas.⁸⁵ Det innebär att krig alltid är ett alternativ trots att diskussionerna kring kärnvapen och de strategiska doktrinerna mellan supermakterna ofta förs i termer att kärnvapen är defensiva vapen och enbart verkar i ett avskräckande syfte. Dessa diskussioner innebär ofta att det enbart är den egna vapen som är avskräckande och defensiva medan motståndarens vapen utgör ett offensivt hot. Varje kärnvapen innehar ett specifikt syfte i militära strategier och syftet är inte att visas upp, utan enligt Karlsson kan inget kärnvapen vara fredligt.⁸⁶ Även om kärnvapenavskräckning fungerar är det något som uppnås genom hot om att kunna tillfoga en stort lidande. Dessa hot kan skapa katastrofala relationer mellan länder om kärnvapenstyrkor inte är helt kontrollerade och verkligen lyckas.⁸⁷

C2 – Konsekvenserna av avfyrande av kärnvapen gör att kärnvapenavskräckning är irrationellt.

Det är klart att ett användande av kärnvapen skulle innebära en global katastrof.⁸⁸ Kärnvapen har som tidigare nämnt en kapacitet att med enbart en bomb kunna förstöra en hel stad och döda flera tusen av stadens invånare.⁸⁹ Vidare kan hela människokroppar förångas och tyna bort till följd av värmestrålningen som kärnvapen genererar vid explosion.⁹⁰ Dessa förgörande konsekvenser med flera gör att kärnvapenavskräckning involverar en enorm fara. Konsekvenserna gör det irrationellt att kärnvapen ska användas som ett medel för att skapa säkerhet eller ett övertag över andra länder. Det är även omoraliskt med tanke på den

⁸⁵ Karlsson. *Internationella relationer och fredsforskning, centrala begrepp, frågeställningar och idéer*, 369.

⁸⁶ *Ibid.*, 362.

⁸⁷ Walker. *A Perfect Menace – Nuclear Weapons and International Order*, 15.

⁸⁸ Waltz. *More May Be Better*, 15.

⁸⁹ The International Campaign to Abolish Nuclear Weapons. Immediate Effects. *The International Campaign to Abolish Nuclear Weapons*. https://www.icanw.org/catastrophic_harm_immediate_effects (Hämtad 2021-11-10)

⁹⁰ Svenska läkare mot kärnvapen. Kärnvapen medicinska konsekvenser. *Svenska läkare mot kärnvapen*. <https://slmk.org/om-karnvapen/karnvapens-medicinska-konsekvenser/> (Hämtad 2021-11-10)

godtyckliga natur av dödande som kärnvapen skulle åstadkomma om de användes i krig.⁹¹

Vidare anses kärnvapenavskräckning vara olik från vanlig avskräckning, ordinär avskräckning kan fungera enbart en del av tiden medan kärnvapenavskräckning är antagen att vara perfekt vilket utgör ett motsägande problem i sig. Ward Wilson menar att den tro som finns att de förgörande effekterna kärnvapen skulle orsaka är anledningen till att kärnvapenavskräckning fungerar är problematiskt eftersom det enbart är en föreställning. Wilson menar att det som föreställs inte alltid speglar sanningen och därav är kärnvapenavskräckning problematiskt samt opålitligt.⁹²

C3 - Avsaknaden av krig mellan stormakter och en lång fred är inte ett bevis för att kärnvapenavskräckning fungerar utan det kan förklaras av andra aspekter.

Karlsson är en av dem som dementerar det kontrafaktiska argumentet att kärnvapenavskräcknings har fungerat eftersom inget kärnvapenkrig har förekommit med argumentet att det inte är tillräckligt starkt för att för att styrka avskräckningsteorin. Själva avsaknaden av krig mellan världens stormakter kan förklaras oberoende av kärnvapenavskräckning.⁹³ En annan som dementerar argumentet är Wilson som menar att dessa tankar kring att kärnvapenavskräckning fungerade förstärktes under Kalla kriget i och med att inga kärnvapen detonades. Anledningarna var att många människor genomlevde krisen och eftersom det fanns en uppfattning om att det måste varit något mer än tur som gjorde att de var säkra förstärktes den positiva tron kring kärnvapenavskräckning. Men Wilson menar att vid en närmare titt på data av olika kriser så framkommer det en anmärkningsvärd men obestridbar slutsats: övertygelsen att kärnvapenavskräckning stabiliserar kriser är inte baserade på fakta.⁹⁴ Utan det baseras snarare på bevis genom avsaknad av händelse vilket är problematiskt att förlita sig på som en sanning. Det är mycket svårt att bevisa exakt vad som var orsakerna till att någonting annat inte hände.⁹⁵

Bevis genom avsaknad accepteras troligtvis inte inom medicin, flygplanssäkerhet eller andra situationer när risken för allvarlig skada förekommer eftersom det inte finns några pålitliga bevis. Den retoriska frågan Wilson ställer är hur det kan vara rimligt att förlita sig på att kärnvapenavskräckning genom bevis av avsaknad av händelse när det handlar om miljoner av

⁹¹ Ibid., 4.

⁹² Wilson. *Five Myths About Nuclear Weapons*, 68.

⁹³ Karlsson. *Internationella relationer och fredsforskning, centrala begrepp, frågeställningar och idéer*, 369/370.

⁹⁴ Wilson. *Five Myths About Nuclear Weapons*, 66.

⁹⁵ Ibid., 90.

människoliv som står på spel.⁹⁶ Att kärnvapen är en av anledningarna till avsaknaden av krig och för att ha bidragit till en lång fred är inte den enda sanningen. Det kan mycket väl finnas andra faktorer som bidragit till detta.⁹⁷ Dessutom är argumentet att kärnvapen har skapat en lång fred missvisande då det har skett mycket våld och krig i världen under tiden som benämns som den långa freden. Den långa freden handlar mer om Europa och USA och utgör därav ett ensidigt perspektiv, även om argumentet är sant att det inte har utbrutit några större världskrig så har det förekommit stora våldsdrabbade konflikter.⁹⁸ Även James E. Doyle menar att den långa freden är ett partiskt sätt att föra diskussionen på samt att det enbart ökar hoppet för värdet av kärnvapen, vilket gör att toleransen för riskerna med kärnvapenavskräckning ökar.⁹⁹ En annan aspekt av den långa freden är att den inte kan förklara hur stater som inte innehar kärnvapen undviker krig och konflikt, kärnvapen är därmed inte den enda orsaken till uteblivandet av stora konflikter.¹⁰⁰

C4 - Ifall kärnvapenavskräckning ska fungera måste den vara perfekt och det finns ingen garanti för att ledare agerar rationellt

Doyle skriver att det varken politiskt, ekonomisk eller militärt är möjligt att rättfärdiga resultaten av ett kärnvapenkrig men att det inte anses finnas ett annat alternativ till kärnvapenstrategin.¹⁰¹ För att det ska vara möjligt att förlita sig på kärnvapenavskräckning måste den fungera helt perfekt. Det är inte acceptabelt att den fungerar en del av tiden, det är inte heller tillräckligt att kärnvapenavskräckning fungerar ganska bra, eftersom minsta misslyckande kan leda till en katastrof eller ett fullskaligt kärnvapenkrig. För att miljoner av människor runt om i världen ska riskera sin säkerhet och trygghet på kärnvapenavskräckning måste den fungera varenda gång.¹⁰² Men om en kärnvapenkonflikt alltid är det värsta utfallet kan avskräckning aldrig vara framgångsrikt. Vilken rationell stat som helst som attackeras kommer alltid att kapitulera snarare än att skapa sitt värsta tänkbara utfall och med den vetskapen finns det risk att framtida motståndare alltid kommer att utmana.¹⁰³ Om kärnvapenavskräckning kan fallera utan större ansträngningar är beslutet att förlita sig på det för trygghet och säkerhet ett irrationellt beslut.¹⁰⁴ Dessutom finns det alltid en risk för att det

⁹⁶ Ibid., 91.

⁹⁷ Ibid., 87/88.

⁹⁸ Ibid., 89.

⁹⁹ Doyle, James E. Why Eliminate Nuclear Weapons? *Survival*. 55:1, 2013: 7-34. doi: 10.1080/00396338.2013.767402. 10.

⁹⁹ Wilson. *Five Myths About Nuclear Weapons*, Doyle. *Why Eliminate Nuclear Weapons?* 14.

¹⁰⁰ Pinker, Steven. *The Better Angels Of Our Nature – Why Violence Has Declined*. New York: Penguin Group. 2011, 215.

¹⁰¹ Doyle. *Why Eliminate Nuclear Weapons?* 10.

¹⁰² Wilson. *Five Myths About Nuclear Weapons*, 85.

¹⁰³ Quackenbush. *Understanding General Deterrence – Theory and Application*, 14.

¹⁰⁴ Wilson. *Five Myths About Nuclear Weapons*, 86.

tillkommer personer till maktpositioner som inte bryr sig om människor eller internationella lagar, och som inte hålls tillbaka av tanken att kärnvapen skulle orsaka att tusentals oskyldiga människor mister sina liv. Då är kärnvapenavskräckningen underminerad.¹⁰⁵

Dessutom finns det ingen garanti för humana ledare. John Borrie menar att det är omöjligt att veta ifall beslutsfattare kommer besitta eller behålla en rationell approach för att förhindra att kärnvapen används. Borrie hävdar även att det inte finns några bevis att kärnvapenavskräckning kommer följa en deduktiv logik, utan det finns en stor risk att kärnvapen används när kärnvapenavskräckning praktiseras. Frågan som bör ställas är om kärnvapenavskräckning är värt riskerna, oavsett hur effektivt det har verkat vara förr i tiden.¹⁰⁶

¹⁰⁵ Wallenstein, Peter. Kärnvapen ger osäkerhet, inte fred. *Läkare mot kärnvapen*. Nr 146, Nov 2016. <https://slmk.org/wp-content/uploads/2016/12/lmk-146-web.pdf> (Hämtad 2021-11-28)

¹⁰⁶ Borrie, John. Human Rationality and Nuclear Deterrence. I *Perspectives on Nuclear Deterrence in the 21st Century*, Beyza Unal, Yasmin Afina och Patricia Lewis (red.), 8-13. London: The Royal Institute of International Affairs Chatham House, 2020, 13. <https://www.chathamhouse.org/sites/default/files/2020-04-20-nuclear-deterrence-unal-et-al.pdf> (Hämtad 2021-11-28)

5 Argumentationsanalys

Nedan presenteras pro- och contra argumenten som identifierats ovan. *Contra-argumenten* sätts i relation till det *pro-argumenten* som de har mest relevans till. Sedan analyseras *beviskraften* och *hållbarheten* utifrån det teoretiska perspektivet.

P1 – Kärnvapenavskräckning skapar säkerhet.

C1– Kärnvapenavskräckning är en osäker teori och skapar instabilitet.

P2 – Kärnvapens stora konsekvenser gör att kärnvapenavskräckningen fungerar eftersom ingen vill drabbas av konsekvenserna

C2 – Konsekvenserna av avfyran av kärnvapen gör att kärnvapenavskräckning är irrationellt.

P3 – Kärnvapenavskräckning har varit anledningen till en långvarig fred och skapar en stabil värld.

C3 – Avsaknaden av krig mellan stormakter och en lång fred är inte ett bevis för att kärnvapenavskräckning fungerar utan de kan förklaras av andra aspekter.

P4 – Ledare är rationella och vill skydda statens och sitt eget rykte samt image, vilket gör att de avstår från att använda vapen som kärnvapen, det vill säga själv-avskräckning

C4 – Ifall kärnvapenavskräckning ska fungera måste den vara perfekt och det finns ingen garanti för att ledare agerar rationellt.

P1 – Kärnvapenavskräckning skapar säkerhet

General Comment No. 36 framför att stater ska anstränga sig att hela tiden förstärka den internationella säkerheten. Detta kan precis som P1 menar ske genom kärnvapenavskräckning eftersom kärnvapenavskräckning har varit en del av att skapa en säker värld där väpnade konflikter mellan stormakterna inte har förekommit på många år. Genom att krig förhindras kan stater uppnå ett gott tillstånd där rätten till liv kan skyddas och inte godtyckligt kränkas. Ifall kärnvapenavskräckning är en strategi som hindrar stormakter att gå in i omfattande konflikter mellan varandra skyddar kärnvapenavskräckning människor från att förlora sina liv i krig samt

humanitära katastrofer som mycket troligt skulle utvecklas. Kärnvapenattacker har inte skett när fler än två stater innehar kärnvapen, vilket tyder på att kärnvapenavskräckningen fungerar för säkerhet i och med att poängen är att avskräcka andra parter. Det är rimligt att flera än en stat bör använda sig av kärnvapenavskräckning för att kunna avskräcka varandra och då förhindra väpnade konflikter. Genom kärnvapenavskräckning kan stater skydda rätten till liv genom att förhindra en kärnvapenkonflikt och leva upp till skyldigheten att skydda individer från att mista livet, både från sitt eget agerande men även från andra staters agerande genom att avskräcka en annan stat från att attacker där liv kan gå förlorade. *Beviskraften* samt *hållbarheten* i P1 är stark eftersom det är möjligt att fästa en tilltro vid att kärnvapen förhindrar stater att gå in i krig eftersom de avskräcks av de höga kostnaderna och därav i förlängningen förhindrar krig och väpnade konflikter som stater bör sträva efter enligt General Comment No. 36.

C1– Kärnvapenavskräckning är en osäker teori och skapar instabilitet.

Argumentet har en måttlig *hållbarhet* i och med att ett misslyckande av kärnvapenavskräckning eller ett avsteg från de oskrivna reglerna att de inte ska användas skulle kränka rätten till liv. Tusentals människor skulle godtyckligt mista livet och hindras från ett liv i värdighet och säkerhet. Dessutom finns risken att ett krig skulle bryta upp vilket går emot rätten till liv då den internationella säkerheten och freden äventyras. Kärnvapenavskräckning kan skapa katastrofala relationer mellan länder och underminera att länder skyddar individens rätt till liv genom att reglera vad de gör på sitt territorium. C1 har dock en låg *beviskraft* utifrån det faktum att kärnvapen inte har använts under många år samt att stormakterna inte har gått in i väpnade konflikter med varandra.

C1 besitter inte tillräckligt stora skäl för att förkasta P1 helt och hållet då kärnvapenavskräckning tyder på att ha fungerat i och med att kärnvapen inte har använts.

P2 – Kärnvapens stora konsekvenser gör att kärnvapenavskräckningen fungerar eftersom ingen vill drabbas av konsekvenserna.

Konsekvenserna hävdas vara en anledning till att kärnvapenavskräckning fungerar eftersom de skulle drabba samtliga parter samt kunna drabba stater som är neutrala eller allierade med den stat som attackerar. P2 har *beviskraft* i och med att det är troligt att stater vill undvika användningen av kärnvapen på grund av konsekvenserna. Viljan att ta ett avsteg från kärnvapenavskräckningen är inte troligt då konsekvenserna skulle kränka rätten till liv.

Konsekvenserna skulle dessutom utgöra medvetna handlingar som utgör hot och godtyckligt berövande av liv. Vidare skulle konsekvenserna av ett avsteg från kärnvapenavskräckning vara både oproportionerliga samt icke-nödvändiga. P2 har en *beviskraft* dock är det mindre *hållbart* då det inte är troligt att konsekvenserna från ett avsteg från kärnvapenavskräckning är det enda som gör att stormakter inte går in i krig med varandra.

C2 – Konsekvenserna av avfyrande av kärnvapen gör att kärnvapenavskräckning är irrationellt.

Kärnvapenavskräckning är en strategi som skulle kunna misslyckas och resultera i brutala konsekvenser vilket gör att C2 ger rimliga skäl att förkasta P2. Det är livsfarligt att möjligheten för stater att slå ut hela städer, där rätten till liv kränks genom medvetet godtycklig dödande som dessutom skulle kunna förhindras, finns tillgänglig. C2 har både stark *beviskraft* och hög *hållbarhet* då konsekvenserna av kärnvapenattacker är globalt välkända.

Konsekvenserna är oförenliga med rätten till liv, det är omöjligt att argumentera för att konsekvenserna skulle vara ett proportionerligt kränkande av rätten till liv vilket gör att C2 ger goda skäl att förkasta P2.

P3 – Kärnvapenavskräckning har varit anledningen till en långvarig fred och skapar en stabil värld.

Hållbarheten i P3 är hög och har en *beviskraft* med stöd av faktumet att inget större krig har utbrutit mellan stormakterna på ett tiotal år. Stabiliteten kan hävdas existera då inga kärnvapenattacker har skett när fler än två stater har besuttit kärnvapen. Den långa freden kan ha skyddat rätten till liv genom att många människor har kunnat levat i fred och inte mist livet till följt av godtyckligt agerande eller medvetna våldshandlingar från stater i form av kärnvapenattacker. Människorna kan då åtnjuta många andra rättigheter i och med att rätten till liv är en förutsättning för detta. Det tyder på att kärnvapenavskräckning har fungerat i över 70 år vilket ger P3 en stark *beviskraft* och en hög *hållbarhet*.

C3 – Avsaknaden av krig mellan stormakter och en lång fred är inte ett bevis för att kärnvapenavskräckning fungerar utan det kan förklaras av andra aspekter.

Den långa freden kan vara ett kontrafaktiskt argument i och med att det kan te sig problematiskt att hävda något i avsaknad av något annat. Det är omöjligt att veta vad som kan ha skett ifall kärnvapenavskräckning inte existerade som en strategi. Avsaknad av krig mellan stormakter

och en lång fred är nödvändigtvis inte ett bevis för att kärnvapenavskräckning fungerar. C3 har en måttlig *hållbarhet* då det stämmer att inte är möjligt att exakt veta hur historien skulle sett ut utan det är enbart möjligt genom spekulationer.

Det gör att C3 utgör måttliga skäl till att förkasta P3. Det är dock inte möjligt att förkasta P3 helt i och med att både C3 och P3 är kontrafaktiska argument där *beviskraften* är svår att fastställa då kunskap hur en situation skulle kunnat sett ut vid andra förutsättningar inte går att ge ett riktigt svar på.

P4 – Ledare är rationella och vill skydda statens och sitt eget rykte och image vilket gör att de avstår från att använda vapen som kärnvapen på grund av konsekvenserna, det vill säga själv-avskräckning

Själv-avskräckning som drabbar ledare kan vara en viktig del i att kärnvapenavskräckning fungerar som ett skydd av individers liv, värdighet och ett skydd av internationell säkerhet. Dock är *hållbarheten* i P4 är låg då det inte finns någon garanti för att samtliga nutida och framtida ledare kommer att agerar rationellt. Rationalitet är dessutom en definitionsfråga eftersom det inte finns en garanti att ledare skulle anse att det rationella är att skydda rätten till liv på andras territorium. Trots att staterna har en skyldighet att skydda individer inom sin jurisdiktion men även individer som kan påverkas av deras agerande som befinner sig utanför dess territorium. Dessutom finns det ingen garanti att samtliga ledare skulle anse att en kärnvapenattack är något som skulle förstöra deras image. P4s *hållbarhet* är låg samt har en svag *beviskraft* då det ej är möjligt att fästa en tilltro till att framtiden kommer innefatta enbart rationella ledare, utifrån att de avstår från att bryta kärnvapenavskräckningen.

C4 – Ifall kärnvapenavskräckning ska fungera måste den vara perfekt och det finns ingen garanti för att ledare agerar rationellt.

C4 ger goda skäl till att förkasta P4 i och med att det inte finns en garanti för rationella ledare som skulle avstå från att bortse från kärnvapenavskräckning. Kärnvapenavskräckning måste fungera perfekt för att fungera.

C4 är *hållbart* med en stark *beviskraft* eftersom att hävda att ledare alltid kommer att agera rationellt och att en teori eller strategi är perfekt är ett antagande som inte innebär en säker framtid.

6 Slutsats

Det är svårt att förkasta argumenten kring att kärnvapenavskräckning fungerar och har varit bidragande till en lång fred. Trots att General Comment No. 36 menar att kärnvapen är oförenlig med rätten till liv kan kärnvapenavskräckning verka som ett skydd av rätten till liv i och med avsaknaden av våldsamma väpnade konflikter mellan stormakterna. Argumenten kring avsaknaden samt den långa freden är centrala argument för att kärnvapenavskräckning skulle fungera som ett skydd av rätten till liv. Kärnvapenavskräckning kan bidra till internationell säkerhet för att skydda rätten till liv i och med att stater avskräcks från att attackera i aggression. Vidare verkar det möjligt för stater att använda sig av kärnvapenavskräckning för att förhindra att andra stater utför handlingar som skadar individers rätt till liv på deras territorium, vilket påvisar stöd för att det skyddar rätten till liv. Det finns en risk att om alla stater skulle nedrusta skulle andra strategier användas och kostnaderna för att gå in i en väpnad konflikt blir inte lika kolossala. Dock finns det ingen garanti för att kärnvapenavskräckning kommer att fungera i 70 år till och verka för en ännu längre lång fred. Världen är i ständig förändring och konflikter kan komma att bryta ut, eskalera eller deskalera vilket gör att kärnvapenavskräckning är en mycket osäker strategi utifrån det faktum att rätten till liv ska skyddas från godtyckligt berövande. Precis som argumenterat ovan kan bevis genom avsaknad av något vara problematiskt och det är nästintill omöjligt att argumentera för att avsaknaden av kärnvapenkrig har varit en skydd för rätten till liv.

Faktumet är att kärnvapenavskräckningen avskräcker från konsekvenserna och verkar förhindra stora konflikter men konsekvenserna av ett misslyckande skulle kränka rätten till liv på ett nästintill otänkbart sätt. Kärnvapenavskräckning som ett skydd av rätten till liv fungerar enbart om det fungerar för all framtid, ifall ett avsteg sker kommer teorin falla platt och godtyckliga berövande av liv som kränker nationell och internationell lag kommer att ske. Risken att kärnvapenavskräckningen skulle misslyckas och få förgörande konsekvenser med godtycklig dödande och skapa en global internationell osäkerhet är en risk som gör att kärnvapenavskräckning är ett hot mot rätten till liv. Det enda skydd som kärnvapenavskräckning ger rätten till liv är i form av ett temporärt skydd utifrån det faktum att stormakter inte verkar gå in i väpnade konflikter med varandra när kärnvapenavskräckning används.

7 Bibliografi

Bagshaw Simon. Population Displacement – Displacement in the Aftermath of Nuclear Weapon Detonation Events. I *ILPI-UNIDIR Vienna Conference Series*. John Borrie, Tim Caughley och Torbjörn Graff Hugo (red.). Vienna: The International Law and Policy Institute and the United Nations Institute for Disarmament Research, 2014.

Beckman, Ludvig. *Grundbok i idéanalys*. Stockholm: Santérus Förlag, 2005.

Björnsson, Gunnar, Kihlbom, Ulrik och Ullholm Anders. *Argumentationsanalys – färdigheter för kritiskt tänkande*. 2. uppl. Stockholm: Natur & Kultur, 2009.

Borrie, John. Human Rationality and Nuclear Deterrence. I *Perspectives on Nuclear Deterrence in the 21st Century*, Beyza Unal, Yasmin Afina och Patricia Lewis (red.), 8-13. London: The Royal Institute of International Affairs Chatham House, 2020.
<https://www.chathamhouse.org/sites/default/files/2020-04-20-nuclear-deterrence-unal-et-al.pdf>
(Hämtad 2021-11-28)

Humans Rights Committee, CCPR/C/GC/36 General comment No. 36 (2018) on article 6 of the International Covenant on Civil and Political Rights, on the right to life. Advanced unedited version. *Humans Rights Committee*, 30 October 2018.

Doyle, James E. Why Eliminate Nuclear Weapons? *Survival*. 55:1, 2013: 7-34.
doi: 10.1080/00396338.2013.767402.

Karlsson, Svante. *Internationella relationer och fredsforskning, centrala begrepp – frågeställningar och idéer*. Stockholm: Santérus Förlag, 2017.

North Atlantic Treaty Organization. NATO's nuclear deterrence policy and forces. *North Atlantic Treaty Organization*. 2021. https://www.nato.int/cps/en/natohq/topics_50068.htm
(Hämtad 2021-11-08)

Paul, T.V. *The Tradition of Non-Use of Nuclear Weapons*. California: Stanford University Press, 2009.

Pinker, Steven. *The Better Angels Of Our Nature – Why Violence Has Declined*. New York: Penguin Group. 2011.

Quackenbush, L. Stephen. *Understanding General Deterrence – Theory and Application*. New York: Palgrave Macmillan, 2011.

Rost Rublee, Maria. Nuclear Deterrence Destabilized. I *Perspectives on Nuclear Deterrence in the 21st Century*, Beyza Unal, Yasmin Afina och Patricia Lewis (red.), 14-18. London: The Royal Institute of International Affairs Chatham House, 2020.
<https://www.chathamhouse.org/sites/default/files/2020-04-20-nuclear-deterrence-unal-et-al.pdf>
(Hämtad 2021-11-28)

Sagan, D. Scott och Waltz, N. Kenneth. *The Spread of Nuclear Weapons - an Enduring Debate*. 3. uppl. New York: W.W. Norton & Company, 2013.

Sagan, D. Scott och Waltz, N. Kenneth. Is Nuclear Zero the Best Option? I *The Spread of Nuclear Weapons, an Enduring Debate*. 3. uppl. Scott D. Sagan och Kenneth N. Waltz (red.), 215-228. New York: W.W. Norton & Company, 2013.

Stockholm International Peace Research Institute. Global nuclear arsenals grow as states continue to modernize – New SIPRI Yearbook out now. *Stockholm International Peace Research Institute*. 2021. <https://www.sipri.org/media/press-release/2021/global-nuclear-arsenals-grow-states-continue-modernize-new-sipri-yearbook-out-now> (Hämtad 2021-11-24)

Svenska läkare mot kärnvapen. Kärnvapen medicinska konsekvenser. *Svenska läkare mot kärnvapen*. <https://slmk.org/om-karnvapen/karnvapnens-medicinska-konsekvenser/> (Hämtad 2021-11-10)

The International Campaign to Abolish Nuclear Weapons. Immediate Effects. *The International Campaign to Abolish Nuclear Weapons*. https://www.icanw.org/catastrophic_harm_immediate_effects (Hämtad 2021-11-10)

The International Campaign to Abolish Nuclear Weapons. The World's Nuclear Weapons. *The International Campaign to Abolish Nuclear Weapons*. https://www.icanw.org/nuclear_arsenals (Hämtad 2021-11-10)

Umeå universitet. Hitta tidigare forskning till litteraturöversikt. *Umeå universitet* <https://www.umu.se/bibliotek/soka-skriva-studera/informationssokning-och-kallkritik/hitta-tidigare-forskning-till-litteraturoversikt/> (Hämtad 2021-11-10)

United Nations Human Rights Office of the High Commissioner. *Observations of the United States of America On the Human Rights Committee's Draft General Comment No. 36 On Article 6 - Right to Life*. 2017, 8-9. <https://www.ohchr.org/en/hrbodies/ccpr/pages/gc36-article6righttolife.aspx>. (Hämtad 2021-12-09)

United Nations Office for Disarmament Affairs. Treaty on the Non-Proliferation of Nuclear Weapons (NPT). *United Nations*. <https://www.un.org/disarmament/wmd/nuclear/npt/> (Hämtad 2021-11-08)

United Nations Office for Disarmament Affairs. Treaty on the Prohibition of Nuclear Weapons. *United Nations*. <https://treaties.unoda.org/t/tpnw> (Hämtad 2021-11-08)

United Nations Office for Disarmament Affairs. Treaty on the Prohibition of Nuclear Weapons. *United Nations*. <https://www.un.org/disarmament/wmd/nuclear/tpnw/> (Hämtad 2021-11-08)

Wallensteen, Peter. Kärnvapen ger osäkerhet, inte fred. *Läkare mot kärnvapen*. Nr 146 Nov 2016. <https://slmk.org/wp-content/uploads/2016/12/lmk-146-web.pdf> (Hämtad 2021-11-28)

Walker, William. *A perfect Menace – Nuclear Weapons and International Order*. New York: Routledge, 2012.

Waltz, N. Kenneth. More May Be Better. I *The Spread of Nuclear Weapons, an Enduring Debate*. 3. uppl. Scott D. Sagan och Kenneth N. Waltz (red.), 3-40. New York: W.W. Norton & Company, 2013.

Weapons of Mass Destruction Commission, final report, Weapons of Terror: Freeing the World of nuclear, Biological and Chemical Arms, Stockholm, 2006.

Wellerstein, Alex. NUKEMAP. <https://nuclearsecrecy.com/nukemap/> (Hämtad 2021-11-08)

White, D. Nigel. *Advance Introduction to International Conflict and Security Law*. Cheltenham: Edward Elgar Publishing Limited, 2014.

Widén, Pär. Kvalitativ textanalys. I *Handbok i kvalitativ analys*. 2. uppl. Andreas Fejes och Robert Thornberg, (red.), 176-192. Stockholm: Liber, 2015.

Wilson, Ward. *Five Myths About Nuclear Weapons*. New York: Houghton Mifflin Harcourt, 2013.